

Η συρρίκνωση του φάσματος του επιτρεπτού ορίου δημόσιας πολιτικής έκφρασης στη Δύση (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό Σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε από το [αφοα](#) στις 13/10/23.

Περιεχόμενο

Η συρρίκνωση του φάσματος του επιτρεπτού ορίου δημόσιας πολιτικής έκφρασης στη Δύση

Του Γρηγόρη Ιωάννου

Το δεύτερο μισό του 20ου αιώνα θεωρείται η εποχή όπου επεκτάθηκε και εδραιώθηκε η δημοκρατία και η ελευθερία της πολιτικής έκφρασης, τουλάχιστον στα φιλελεύθερα δυτικά κράτη. Η επέκταση των πολιτικών δικαιωμάτων μετά από τους φτωχούς και στις γυναίκες, και ακολούθως στις μειονότητες σε ένα ευρύτερο πλαίσιο «ανθρωπίνων δικαιωμάτων» και «αποαποικιοποίησης» διαμόρφωσε για πρώτη φορά στην ιστορία, έστω για μερικές δεκαετίες και έστω κυρίως στον λεγόμενο πρώτο κόσμο, συνθήκες διευρυμένων πολιτικών ελευθεριών, θεωρητικά καθολικών και συνταγματικά κατοχυρωμένων. Βέβαια ο Ψυχρός Πόλεμος και οι μηχανισμοί που κινητοποιούσε τόσο σε επίπεδο κράτους όσο και κοινωνίας, όπως μας θυμίζει ο μακαρθισμός και οι αντανakλάσεις του σε ολόκληρη την αμερικάνικη σφαίρα επιρροής (την τότε δυτική Ευρώπη και «Δύση» εν γένει) ιδιαίτερα όπου ενεπλάκηκε με τη διαδικασία της αποαποικιοποίησης, έθεταν πάντα όρια στο τι μπορούσε να λεχθεί χωρίς συνέπειες και σίγουρα στο τι θα μπορούσε να ακουστεί στη δημόσια σφαίρα και να διαμορφώσει έτσι τον δημόσιο διάλογο.

Η κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ και της ΕΣΣΔ, και η παρακμή του Κινήματος των Αδεσμεύτων στο τέλος του 20ου αιώνα φαινομενικά ενίσχυσαν την παγκόσμια ηγεμονία της Δύσης και του φιλελεύθερου της πολιτικού συστήματος και, αφού πλέον η Δύση δεν είχε κάποιο ισχυρό ιδεολογικά ορισμένο πόλο ως αντίπαλο στο νέο περιβάλλον του παγκοσμιοποιούμενου πλανήτη, δεν ένιωθε και κάποια μεγάλη απειλή για να πρέπει να θέτει περιορισμούς στη δημόσια πολιτική έκφραση που παρεξέκλινε από την κυρίαρχη άποψη. Και όμως, με την απαρχή κιάλας του 21ου αιώνα, το πολιτικό Ισλάμ καθιερώθηκε ως ο νέος ισχυρός, ιδεολογικά ορισμένος αντίπαλος της Δύσης, η απειλή από τις τρομοκρατικές εκφάνσεις του οποίου δικαιολογούσε την περιστολή πολιτικών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Στη δεκαετία του 2010 προστέθηκαν η ανανεωμένη Ρωσία και η ραγδαία αναπτυσσόμενη Κίνα ως αντίπαλοι της Δύσης, ξαναζωντανεύοντας πλήρως αυτή τη δεκαετία το παλιό ψυχροπολεμικό σχήμα περί «ελεύθερου και ανελεύθερου κόσμου», «δημοκρατίας και αυταρχισμού/ολοκληρωτισμού».

Είναι εκπληκτικό όμως αν σκεφτεί κανείς την οπισθοδρόμηση που έχει σημειωθεί στη Δύση στο πεδίο της πολιτικής δημοκρατίας και των πολιτικών ελευθεριών, τη στιγμή ακριβώς που υποτίθεται ότι αυτό είναι που βρίσκεται στον πυρήνα των «δυτικών αξιών» και που διαχωρίζει ιδεολογικά την Δύση

από τον υπόλοιπο κόσμο. Πέραν από τη μαζική αποπολιτικοποίηση των πολιτών, την αποστασιοποίησή τους από τους θεσμούς και τους φορείς της πολιτικής, την υποκατάσταση της πολιτικής διακυβέρνησης από τη λογική της τεχνοκρατικής διαχείρισης των πλείστων θεμάτων, πέραν από την κυριαρχία της εικόνας και του θεάματος έναντι των πολιτικών θέσεων και προτάσεων, αργά αλλά σταθερά έχει επίσης μειωθεί η ανοχή τόσο του κράτους όσο και των φορέων της κοινωνικά κυρίαρχης πολιτικής άποψης, απέναντι σε άλλες διαφορετικές, εναλλακτικές και παρεκκλίνουσες πολιτικές απόψεις. Η αυξημένη επιτήρηση, η συγκεντροποίηση και μονομέρεια της ενημέρωσης, η ενίσχυση και στρατιωτικοποίηση της αστυνομίας και η αυστηροποίηση των νομοθεσιών για την επιτρεπόμενη έκφραση διαμαρτυρίας είναι πλέον κοινός τόπος.

Έζησα στη Βρετανία ως φοιτητής την περίοδο 2000-2004, εν μέσω του λεγόμενου «πολέμου κατά της τρομοκρατίας», του πολέμου «κατά του Σάνταμ Χουσέιν» και καθόλη τη διάρκεια της λεγόμενης 2ης ιντιφάντα στην Παλαιστίνη. Δεν μπορούσε κανείς τότε στη Βρετανία να «πάρει το μέρος» των κυβερνήσεων του Αφγανιστάν ή του Ιράκ ή έστω να υπερασπιστεί το δικαίωμα τους να μην ανατραπούν με εξωτερική εισβολή, τουλάχιστον όχι χωρίς να έχει προσωπικές συνέπειες, αλλά μπορούσε να πάρει το μέρος του αφγανικού και του ιρακινού λαού και να υπερασπιστεί το δικαίωμά τους να μην βομβαρδίζονται. Δεν ήταν δυνατό τότε κανείς στη Βρετανία να υποστηρίξει τις «παλαιστινιακές επιθέσεις αυτοκτονίας», αλλά πολλοί μπορούσαν και υπερασπίζονταν την Παλαιστίνη και το δικαίωμα των Παλαιστινίων να μην βομβαρδίζονται και να μην δολοφονούνται μαζικά από το Ισραήλ.

Από το 2019 μέχρι σήμερα που ζω ξανά στη Βρετανία διαπιστώνω ότι δεν υπάρχουν πλέον τέτοιες πολυτέλειες. Και δεν νομίζω αυτό να είναι βρετανικό φαινόμενο – μάλλον αφορά ολόκληρη την Ευρώπη. Κάποτε ήταν εφικτό κάποιιο πολίτης στη Δύση να τάσσονται κατά του NATO, κατά της αύξησης παραγωγής και εξαγωγής εξοπλισμών και κατά του πολέμου που διεξήγαγαν οι χώρες τους είτε απευθείας είτε διά αντιπροσώπων – ήταν βέβαια μια μάλλον μειοψηφική στάση, αλλά μπορούσε να τύχει ανοχής ως δικαίωμα στην πολιτική άποψη και ως τέτοια να εκφραστεί στον δημόσιο χώρο. Ο πόλεμος στην Ουκρανία απέδειξε περίτρανα ότι αυτή η εποχή έχει περάσει ανεπιστρεπτή. Όποιος σήμερα μιλήσει ενάντια στο NATO, ενάντια στην αποστολή εξοπλισμού στην Ουκρανία ή υποστηρίξει διαπραγματεύσεις ειρήνευσης στο Ουκρανικό, είτε ακυρώνεται ως αφελής ή διαπομπεύεται ως όργανο του Πουτιν, περιθωριοποιείται και θεωρείται από ύποπτος μέχρι επικίνδυνος. Όποιος σήμερα ασκήσει κριτική στην πολιτική του κράτους του Ισραήλ έναντι των Παλαιστινίων, χαρακτηρίζεται από αντισημίτης μέχρι υποστηρικτής της παλαιστινιακής τρομοκρατίας.

Στη Γαλλία έχουν απαγορευτεί οι διαδηλώσεις υπέρ της Παλαιστίνης. Στη Βρετανία το Υπουργείο Εσωτερικών έχει ζητήσει από την αστυνομία να θεωρεί την ύψωση παλαιστινιακής σημαίας ή συνθήματα για την ελεύθερη Παλαιστίνη ως έμμεση στήριξη της Χαμάς και συνεπαγόμενα ως επιθυμία καταστροφής του Ισραήλ. Στα πανεπιστήμια στάληκε οδηγία ότι όποιος «προκαλεί εύλογη υποψία ότι υποστηρίζει τη Χαμάς» μπορεί να προσαχθεί και να φυλακιστεί με βάση την υφιστάμενη αντιτρομοκρατική νομοθεσία. Προσέξτε, όχι να συμμετέχει σε κάποια τρομοκρατική πράξη, όχι να εκφράσει λεκτικά στήριξη σε κάποια τρομοκρατική πράξη, αλλά απλώς να προκαλέσει την υποψία ότι υποστηρίζει τη Χαμάς. Αυτή τη στιγμή, που ήδη οι ένοπλες δυνάμεις του Ισραήλ την τελευταία εβδομάδα έχουν δολοφονήσει περισσότερους άμαχους από ό,τι η επίθεση της Χαμάς, (πέραν από 6000 βόμβες με βάρος πέραν των 4000 τόνων, όπως έχει αναφέρει ο ίδιος ο Ισραηλινός στρατός), ενώ ο ΟΗΕ έχει χαρακτηρίσει τον πλήρη αποκλεισμό της Γάζας που είναι σε ισχύ εδώ και 5 μέρες (φαγητό, νερό, καύσιμα και ηλεκτρισμός) ως έγκλημα πολέμου. Ήδη, όπως αναφέρει ο Ερυθρός Σταυρός, η ισραηλινή επίθεση έχει δημιουργήσει μισό εκατομμύριο νέους άστεγους, εκατοντάδες χιλιάδες υποσιτισμένους ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη κατάρρευση των νοσοκομείων της Γάζας, που ήδη στερούνται ηλεκτρικό ρεύμα.

Το Σάββατο σε πολλές δυτικές πόλεις προγραμματίζονται εκδηλώσεις αλληλεγγύης με την Παλαιστίνη και καταδίκης της πολιτικής του κράτους του Ισραήλ απέναντι στους Παλαιστινίους που

φαίνεται να προσεγγίζει πλέον τα όρια της γενοκτονίας. Η συμμετοχή και η στήριξη σε αυτές τις εκδηλώσεις, σε αυτές τις συνθήκες μιας πρωτοφανούς έκτασης της ανοχής από τις δυτικές κυβερνήσεις στο εν εξελίξει έγκλημα του Ισραήλ, είναι όχι μόνο ζήτημα στοιχειώδους ανθρώπινης αξιοπρέπειας αλλά πλέον και υπεράσπισης του δικαιώματος στην ελεύθερη πολιτική έκφραση στη Δύση.

[Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [Δεκαετία 2020-2029](#), [2023](#), [αφοα](#), [Κοινότητα Αγώνα \(Ομάδα\)](#), [Απροσδιόριστη Τοποθεσία](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

<https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:afoa:freespeech>

Last update: **2025/07/15 13:46**

